

ODGOVORI EVROPSKE KOMISIJE

NA POSEBNO POROČILO EVROPSKEGA RAČUNSKEGA SODIŠČA

Prilagajanje pravil kohezijske politike za odzivanje
na COVID-19

Uporaba sredstev je prožnejša, vendar je potreben razmislek
o kohezijski politiki kot orodju za odzivanje na krize

Kazalo

I. ODGOVORI KOMISIJE NA KRATKO	2
II. ODGOVORI KOMISIJE NA GLAVNA OPAŽANJA EVROPSKEGA RAČUNSKEGA SODIŠČA	3
1. Nacionalni organi so dali prednost instrumentom za reševanje krize in okrevanje	3
2. Vzporedno izvrševanje različnih tokov financiranja	3
3. Spremljanje in poročanje	4
III. ODGOVORI KOMISIJE NA PRIPOROČILA EVROPSKEGA RAČUNSKEGA SODIŠČA	4
1. Priporočilo 1 – Analiza primernosti kohezijske politike kot proračunskega orodja za odzivanje na krize	4
2. Priporočilo 2 – Pozorno spremljanje črpanja sredstev REACT-EU, da se po potrebi zagotovi pomoč, usmerjena na rezultate	4

V tem dokumentu so predstavljeni odgovori Evropske komisije na opažanja iz posebnega poročila Evropskega računskega sodišča v skladu s členom 259 [finančne uredbe](#), ki se objavijo skupaj s posebnim poročilom.

I. ODGOVORI KOMISIJE NA KRATKO

Institucije EU so na vrhuncu krize zaradi COVID-19 sodelovale, da bi našle najboljši način za podporo državam članicam, ki so nujno potrebovale likvidnost. Z omogočanjem uporabe **razpoložljivih sredstev kohezijske politike** iz obdobja 2014–2020 sta se obe naložbeni pobudi v odziv na koronavirus izkazali za zelo koristni za nacionalne organe. Evropsko računsko sodišče ocenjuje, da je bilo zaradi nove prožnosti po vseh sektorjih prerazporejenih približno 35 milijard EUR. Po ocenah Komisije sta bili približno dve tretjini tega zneska, tj. približno **23 milijard EUR¹**, reprogramirani izrecno za ublažitev posledic pandemije, zlasti za zdravstveni sistem, finančno podporo malim in srednjim podjetjem ter vzpostavitev začasnih nacionalnih shem skrajšanega delovnega časa.

Kohezijski politiki so bila leta 2021 dodeljena dodatna sredstva iz pobude NextGenerationEU v obliki **sredstev REACT-EU v vrednosti 50,6 milijarde EUR**. To dodatno financiranje je **podprlo države članice**, tako da je povečalo njihovo likvidnost in zagotovilo nove vire za obravnavanje kriznih potreb.

Komisija je organom pomagala pri iskanju sinergij med vsemi novimi orodji financiranja. Vse zahteve je obravnavala prednostno, kar je omogočilo hitro odobritev sprememb programov. Celo za zaključne ukrepe, ki so se začeli izvajati po 1. februarju 2020, sta bila omogočena povračilo in financiranje iz proračuna EU v višini 100 %, ne da bi bilo potrebno nacionalno sofinanciranje. Prožnost je bila ponujena tudi na področju izvajanja in revizije, vendar je bila ohranjena zahteva po strogem spoštovanju veljavnih pravil. REACT-EU je bil prvi instrument, ki se je uporabil v okviru NextGenerationEU, prva plačila državam članicam pa so bila izvršena junija 2021.

Zaradi obsežnega reprogramiranja in začasne uporabe 100-odstotne stopnje sofinanciranja EU se je finančno izvajanje v obdobju 2020–2021 še pospešilo: stopnja odhodkov se je konec oktobra 2022, tj. po tem, ko je Evropsko računsko sodišče že zaključilo svoje revizijsko delo, povečala na 73 %.

Pandemija COVID-19 je povzročila resne motnje v gospodarstvih in družbah držav članic in s tem tudi tveganje za poglobljanje regionalnih razlik in socialnih neenakosti. Da bi lahko kohezijska politika uspešno uresničevala svoj dolgoročni cilj zmanjšanja socialno-ekonomskih in teritorialnih razlik, jo je bilo nujno treba prilagoditi širšemu kontekstu in obravnavati posledice pandemije, ki je vplivala na življenje ljudi, podjetja, naložbe in izvajanje projektov. Prožnost v okviru CRII in CRII+ je bila ključna, da se prepreči nadaljnje poglobljanje razlik med regijami zaradi krize, skupaj z vlaganjem sredstev REACT-EU v nadaljnjo nujno potrebno podporo zdravstvu, podjetjem in delavcem ter pripravo okrevanja v skladu z zelenimi in digitalnimi prioritetami.

Kohezijska politika je v celoti dokazala svojo prilagodljivost in prožnost kot ena največjih naložbenih politik EU v okrevanju po krizi. Vendar kohezijska politika zaradi tega ni postala orodje za odzivanje na krize – ustrezna prožnost je bila dobro zamejena v pravnem okviru in časovno omejena. Kohezijska politika ostaja predvsem dolgoročna naložbena politika za socialno in ekonomsko konvergenco med evropskimi regijami v skladu s prednostnimi nalogami EU. Kohezijska politika še naprej uresničuje svoj glavni cilj krepitve ekonomske, socialne in teritorialne kohezije ter uresničevanja političnih prednostnih nalog Unije, kot sta zeleni in digitalni prehod, ter bo s tem nadaljevala, zlasti v okviru generacije programov za obdobje 2021–2027.

II. ODGOVORI KOMISIJE NA GLAVNA OPAŽANJA EVROPSKEGA RAČUNSKEGA SODIŠČA

1. Nacionalni organi so dali prednost instrumentom za reševanje krize in okrevanje

Komisija meni, da so države članice ravnale pravilno, ko so dale prednost uporabi instrumentov za krizo in okrevanje, da bi zagotovile, da so prizadete operacije prilagojene novim okoliščinam, da se ne izgubijo že vložena sredstva in da skladi pomagajo omejiti vpliv pandemije na kohezijo. Opozoriti je treba tudi, da je dodatno financiranje v okviru REACT-EU omogočilo naložbe še pred začetkom programov za obdobje 2021–2027, da bi premostili vrzel med obdobjema 2014–2020 in 2021–2027 ter olajšali okrevanje².

2. Vzporedno izvrševanje različnih tokov financiranja

Komisija priznava potrebo po usklajevanju in dopolnjevanju pri izvajanju skladov kohezijske politike, zlasti REACT-EU, ter mehanizma za okrevanje in odpornost.

Tveganje dvojnega financiranja v veliki meri zmanjšuje več mehanizmov in določb. Države članice in Komisija namenjajo posebno pozornost preprečevanju prekrivanj. Prvič, v skladu s členom 63(9) uredbe o skupnih določbah za programsko obdobje 2021–2027 izdatki, vključeni v zahtevek za plačilo za enega od skladov, niso vključeni drugje v okviru istega sklada ali drugega instrumenta. To pravilo se že izvaja v obdobju 2014–2020 ter se pozorno spremlja z revizijskimi dejavnostmi in se bo še naprej. Ta določba je močno poudarjena tudi v izbirnih merilih, ki se uporabljajo v državah članicah za izbiro njihovih projektov.

Drugič, programski dokumenti, tj. partnerski sporazumi, programi in območni načrti za pravični prehod, zahtevajo opis dopolnjevanja in sinergij med kohezijsko politiko in drugimi instrumenti Unije, da bi se izognili prekrivanju in omogočili predvidevanje morebitnega tveganja dvojnega financiranja.

V partnerskih sporazumih za programe za obdobje 2021–2027 in nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost je predviden opis dopolnjevanja z drugimi instrumenti. To se uporablja kot podlaga za nadaljnje ureditve usklajevanja, da se zagotovita dopolnjevanje in izkoriščanje sinergij med različnimi instrumenti.

GD REGIO in GD EMPL sta bila ustrezno povezana z oceno načrtov za okrevanje in odpornost, ki so jih predlagale države članice v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, s čimer sta bila zagotovljena popolna sinergija in poznavanje ciljev držav članic v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter skladov kohezijske politike. Poleg tega se države članice v okviru operativnih ureditev, podpisanih s Komisijo, tudi zavežejo, da bodo skupaj z deležniki organizirale letni dogodek, na katerem bodo razpravljali o dopolnjevanju, sinergiji, skladnosti in doslednosti med izvajanjem načrta za okrevanje in odpornost ter drugimi programi EU³.

---

² Glej opažanje Evropskega računskega sodišča št. 36 in okvir 2.

³ Glej opažanje Evropskega računskega sodišča št. 40.

3. Spremljanje in poročanje

Da bi zagotovila večjo preglednost in odgovornost pri uporabi sredstev kohezijske politike v zvezi z zdravstvenim varstvom (vključno s cepljenjem), podporo podjetjem in shemami skrajšanega delovnega časa, je Komisija objavila sklop 32 neobveznih kazalnikov za COVID-19. Države članice so jih v veliki meri sprejele, kar organom in Komisiji pomaga pri spremljanju in ocenjevanju, kako so se sredstva kohezijske politike, tudi iz virov REACT-EU, uporabljala v času pandemije.

Komisija je še naprej zavezana obveščanju svojih državljanov o vsej javni porabi. Zato je Komisija v okviru platforme odprtih podatkov vzpostavila tri interaktivna namenske javna spletna mesta⁴ o tem, kako države članice med krizo uporabljajo sredstva kohezijske politike. Na teh spletnih mestih so na voljo informacije o odhodkih držav članic, zlasti na glavnih področjih – **zdravje, poslovanje in neposredna podpora ljudem**⁵.

III. ODGOVORI KOMISIJE NA PRIPOROČILA EVROPSKEGA RAČUNSKEGA SODIŠČA

1. Priporočilo 1 – Analiza primernosti kohezijske politike kot proračunskega orodja za odzivanje na krize

Ciljni rok za izvedbo: do konca leta 2024.

Komisija sprejema priporočilo.

2. Priporočilo 2 – Pozorno spremljanje črpanja sredstev REACT-EU, da se po potrebi zagotovi pomoč, usmerjena na rezultate

Ciljni rok za izvedbo: takoj

Komisija sprejema priporočilo.

Komisija bo še naprej spremljala izvajanje prioritet REACT-EU in pri tem zagotavljala podporo organom upravljanja. V zvezi s tem bo Komisija opredelila programe, pri katerih obstajajo težave s porabo, in sodelovala z organi, pristojnimi za programe, da bi čim bolj povečala potencial virov REACT-EU. V skladu z načelom deljenega upravljanja so države članice tiste, ki morajo zagotoviti, da sofinancirane operacije učinkovito prispevajo k doseganju ciljev in ciljnih vrednosti na področju smotrnosti.

---

⁴ *Coronavirus dashboard: EU cohesion policy response – REACT-EU dashboard – Overview of cohesion policy coronavirus indicators*

⁵ Glej opažanja Evropskega računskega sodišča št. 73–79.